

Euroopan
komissio

OIKEUSVALTIOTA KOSKEVA VUOSIKERTOMUS 2020

Syyskuu 2020

EU:N OIKEUSVALTIOVÄLINEISTÖ

EU:lla on käytössään useita välineitä, joilla voidaan varmistaa, että oikeusvaltioperiaatetta noudatetaan kaikissa jäsenvaltioissa. Monilla jäsenvaltioilla on tiukat oikeusvaltionormit, mutta on myös merkittäviä haasteita, jotka vaihtelevat jäsenvaltioittain. Koska oikeusvaltioperiaatteen noudattamiseen kohdistuu erilaisia haasteita, myös välineitä on erilaisia. Kukin niistä on räätälöity tietyntilanteeseen, ja niillä pyritään edistämään oikeusvaltioperiaatetta, ehkäisemään oikeusvaltioperiaatteen noudattamiseen liittyviä ongelmia tai reagoimaan niihin.

MIKSI OIKEUSVALTIOPERIAATE ON TÄRKEÄ?

Oikeusvaltioperiaate on yksi niistä perustavaa laatua olevista arvoista, joille Euroopan unioni rakentuu. Kyseessä ei ole mikään abstrakti termi. Oikeusvaltioperiaate vaikuttaa suoraan kaikkien kansalaisten elämään. Se tarkoittaa sitä, että kaikkien yhteiskunnan jäsenten – myös hallitusten ja parlamenttien jäsenten – on noudatettava lakia riippumattomien ja puolueettomien tuomioistuinten valvonnassa.

MIKÄ ON KOMISSION ROOLI?

Kuten Euroopan unionin tuomioistuin on todennut, Euroopan komission tehtävänä on varmistaa, että oikeusvaltioperiaatetta, joka on EU:n perussopimuksissa vahvistettu perusarvo, noudatetaan ja että EU:n oikeutta, arvoja ja periaatteita kunnioitetaan.

ENNALTAEHKÄISY JA EDISTÄMINEN

EUROOPPALAINEN OIKEUSVALTIOMEKANISMI

Vuotuinen kierros, jonka **keskiössä on vuotuinen oikeusvaltiokertomus**, jolla edistetään oikeusvaltioperiaatteen noudattamista jäsenvaltioissa ja ennaltaehkäistään ongelmien syntymistä ja syvenemistä.

EU:N OIKEUSALAN TULOSTAULU

Vuosikertomus, joka sisältää vertailukelpoista tietoa jäsenvaltioiden oikeuslaitosten riippumattomuudesta, laadusta ja tehokkuudesta.

TALOUSPOLITIIKAN EUROOPPALAINEN OHJAUSJAKSO

Vuotuinen prosessi, jonka tuloksena annetaan talouskasvun vauhdittamiseksi maakohtaisia suosituksia makrotaloudellisista ja rakenteellisista kysymyksistä, oikeuslaitos ja korruptiotorjunta mukaan lukien.

YHTEISTYÖ- JA SEURANTAMEKANISMI

Säännöllinen seuranta ja kertomukset Romanian ja Bulgarian edistymisestä oikeuslaitosuudistukseen ja korruptiotorjuntaan liittyvien puutteiden korjaamisessa ja Bulgarian osalta myös järjestäytyneen rikollisuuden torjunnassa.

TUKI KANSALAISSYHTEISKUNNALLE, VERKOSTOILLE JA HANKKEILLE

EU:n rahoitusvälineet, tiedotuskampanjat ja edistämistoimet, mukaan lukien tuki oikeudellisille verkostoille, tiedotusvälineiden moniarvoisuudelle ja vapaudelle.

RAKENNEUUDISTUKSET

Tekninen ja taloudellinen tuki jäsenvaltioille rakenneuudistusten toteuttamiseksi.

REAGOINTI

RIKKOMUSMENETTELY

Menettely, jolla varmistetaan EU:n lainsäädännön asianmukainen soveltaminen ja noudattaminen kansallisella tasolla.

SEU-SOPIMUKSEN 7 ARTIKLA

Perussopimukseen perustuva väline, jolla puututaan oikeusvaltioperiaatteen vakavaan rikkomiseen ja määrätään mahdollisia seuraamuksia.

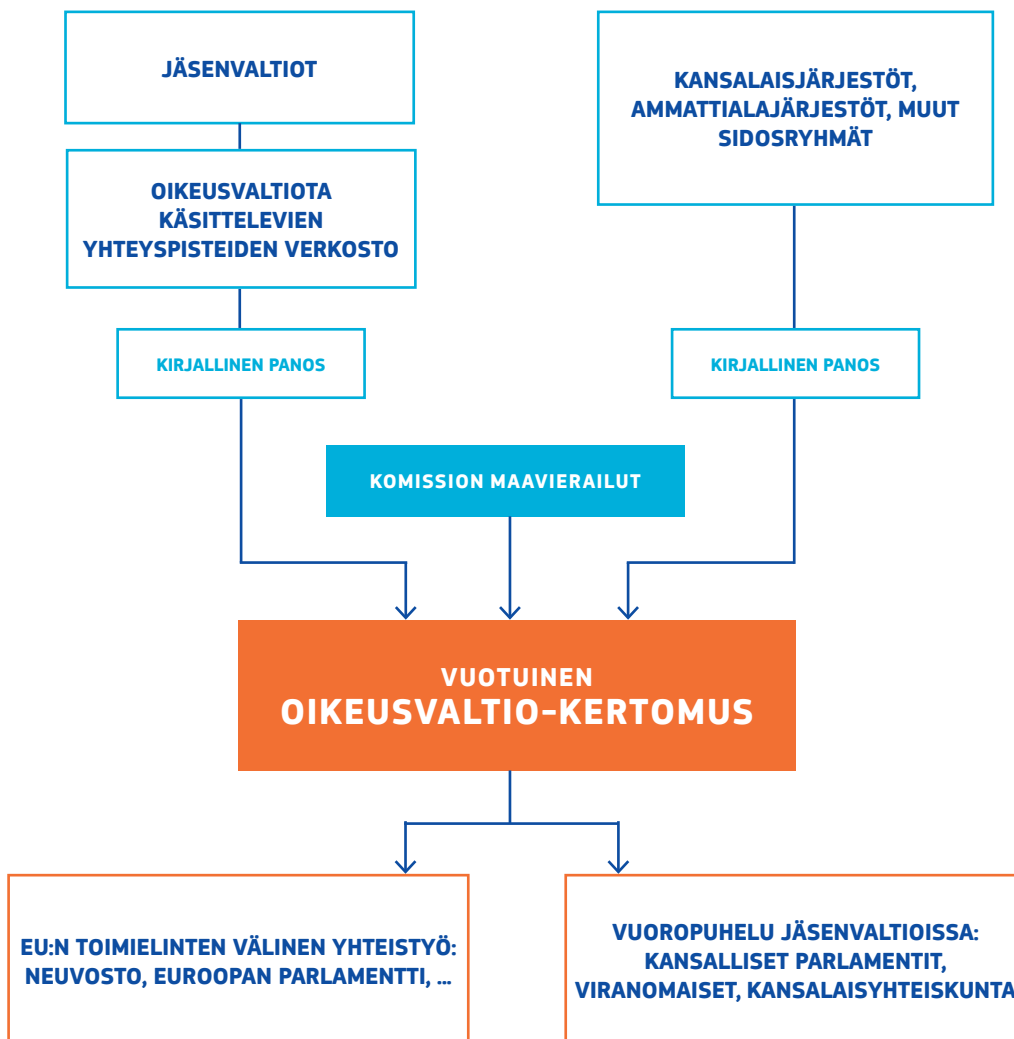
OIKEUSVALTIOTOIMINTAKEHYS

Komission maaliskuussa 2014 hyväksymä varhaisvaroitusväline, jonka avulla komissio voi aloittaa vuoropuhelun jäsenvaltion kanssa oikeusvaltioperiaatteen kohdistuvien järjestelmätason uhkien torjumiseksi, jotta voitaisiin estää tilanteen kärjistyminen.

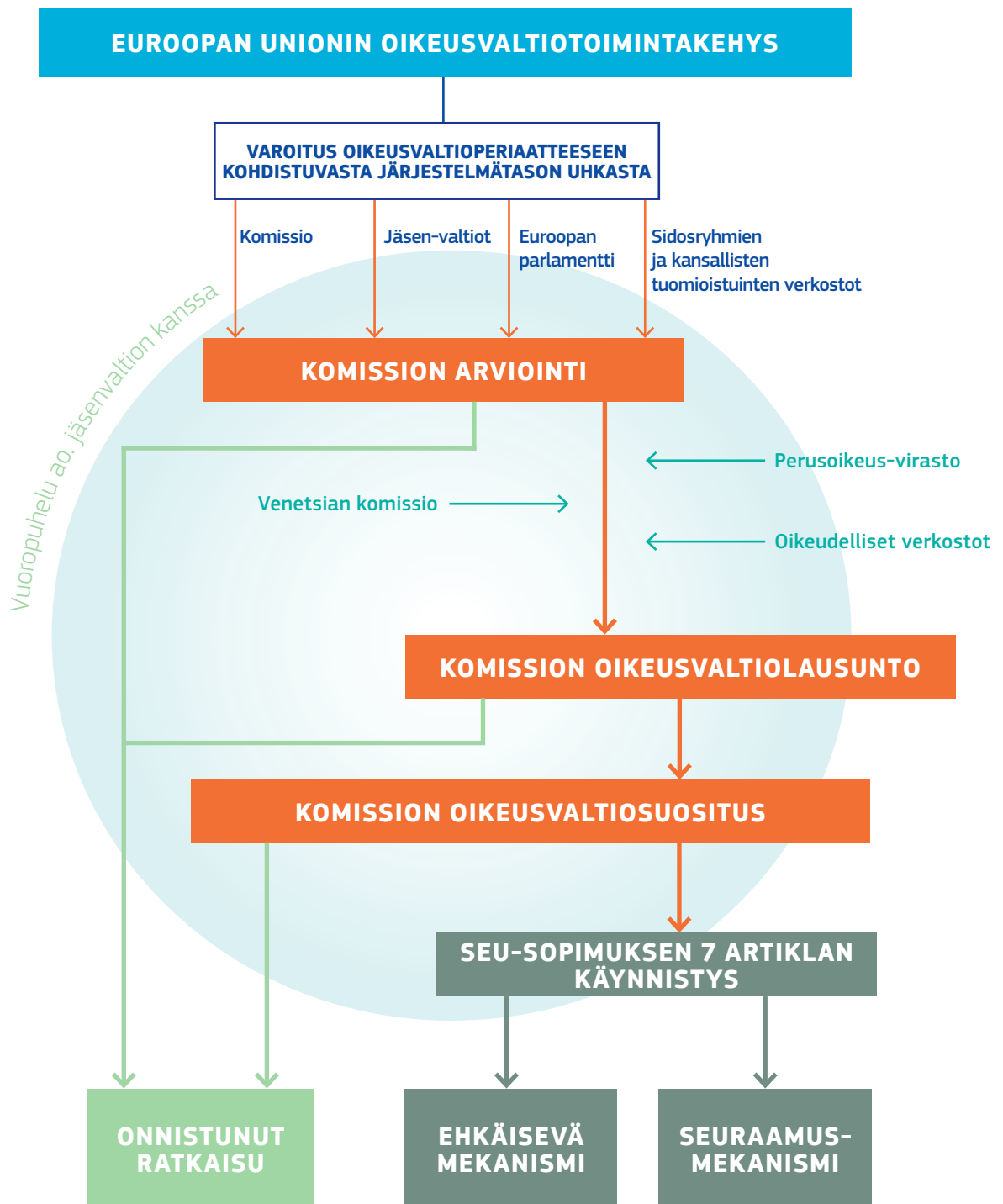
EU:N TALOUSARVION SUOJAAMISEKSI EHDOTETTU EHDOLLISUUSJÄRJESTELMÄ

Ehdotus, jolla oikeusvaltioperiaate kytketään EU:n varojen käyttöön siten, että EU:n antama rahoitus voidaan keskeyttää tai sitä voidaan vähentää tai rajata, jos oikeusvaltioperiaatetta rikotaan.

MITEN EUROOPPALAINEN OIKEUSVALTIOMEKANISMI TOIMII:

MITEN OIKEUSVALTIOTOIMINTAKEHYS TOIMII:

MITEN EUROOPAN UNIONISTA TEHDYN SOPIMUKSEN 7 ARTIKLA TOIMII:

7 artiklan 1 kohta: ENNALTAEHKÄISEVÄT TOIMENPITEET

Todetaan, että on olemassa selvä vaara, että jokin jäsenvaltio loukkaa vakavasti SEU-sopimuksen 2 artiklassa tarkoitettuja arvoja

Perustellun ehdotuksen tekijä:

1/3 jäsenvaltioista

tai

Euroopan komissio

tai

Euroopan parlamentti

(2/3 annetuista äänistä ja parlamentin jäsenten enemmistön kannatus)

Kyseisen EU-maan kuuleminen neuvostossa

Euroopan parlamentin hyväksyntä

(2/3 annetuista äänistä ja parlamentin jäsenten enemmistön kannatus)

Neuvoston päätös, jossa todetaan selvä vaara, että SEU-sopimuksen 2 artiklassa tarkoitettuja arvoja loukataan vakavasti

(jäsentensä 4/5 enemmistöllä, ilman kyseistä EU-maata)

Neuvosto voi antaa suosituksia

(jäsentensä 4/5 enemmistöllä, ilman kyseistä EU-maata)

7 artiklan 2–3 kohdan SEURAAMUSMEKANISMI

Todetaan, että jokin jäsenvaltio loukkaa vakavasti ja jatkuvasti SEU-sopimuksen 2 artiklassa tarkoitettuja arvoja

Ehdotuksen tekijä:

7 artiklan 2 kohta:

1/3 jäsenvaltioista

tai

Euroopan komissio

Kyseisen EU-maan esittämät huomautukset

Euroopan parlamentin hyväksyntä

(2/3 annetuista äänistä ja parlamentin jäsenten enemmistö)

Eurooppa-neuvosto toteaa vakavan ja jatkuvan loukkaamisen (YKSIMIELINEN päätös, ilman kyseistä EU-maata)

SEU-sopimuksen 7 artiklan 3 kohta: Tiettyjen oikeuksien pidättäminen

Neuvosto voi pidättää jäsenvaltiolle kuuluvat oikeudet, äänioikeus mukaan lukien

Äänestys edellyttää määränemmistöä, joka määrittellään seuraavasti:

- 72 % jäsenvaltioista lukuun ottamatta kyseistä jäsenvaltiota;
- ja äänestykseen osallistuvien jäsenvaltioiden osuus EU:n väestöstä 65 %.

Kyseinen EU-maa ei osallistu äänestykseen.